

KLAGANDEErla Björk Reynisdottir
Skir Sjögård
355 91 Växjö**MOTPART**Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Växjö kommun
Västra Esplanaden 18
352 31 Växjö**ÖVERKLAGAT BESLUT**

Länsstyrelsens i Kronobergs län beslut 2012-04-13, dnr 505-4236-11, se bilaga 1

SAKEN

Buller från vägtrafik

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen återförvisar ärendet till miljö- och hälsoskyddsnämnden för fortsatt utredning.

BAKGRUND

Miljö- och hälsoskydds nämnden i Växjö kommun (nedan nämnden) beslutade den 4 oktober 2011 att lämna Erla Björk Reynisdottirs klagomål om buller från väg utan åtgärd. Erla Björk Reynisdottir överklagade beslutet till Länsstyrelsen i Kronobergs län (nedan länsstyrelsen) som avslag överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Erla Björk Reynisdottir har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat, som det får förstås, att beslutet ska upphävas och att utomhusbullret på fastigheten Skir 11:1 ska åtgärdas.

Hon har till stöd för sitt yrkande anfört i huvudsak följande. Länsstyrelsen borde ha utfört mätningar på plats istället för att hänvisa till riktvärden. När Trafikverket utförde mätningarna var det mindre trafik och de var på plats endast 20-30 minuter. En bullermätning måste göras både inomhus och utomhus under ett dygn, därefter kan man räkna ut en riktig medelnivå.

Den inglasade altanen är av enkelglas och är inte bullerskyddad. Det är öppet under takkanten, varför bullret kommer in där. Även mellan träbrädorna kommer det in oljud. Ägaren till fastigheten kan inte minnas att det var Trafikverket som satte upp glaset. Det finns andra ytor där de kan vistas t.ex. på baksidan. Där är dock ingen sol. Att iordningsställa en uteplats på baksidan skulle kräva att de bygger en altan och en öppning från huset ut mot altanen. Dessutom reflekterar ekonomibyggnaden bakom huset ljud mot baksidan. Bullret finns alltså kvar, om än i något mindre utsträckning. Ekonomibyggnaden reflekterar även bullret mot fönstret på ovanvåningen som vetter mot nordost. Även om fönstret har tätats med lister så bullrar det.

Bullret är en olägenhet enligt 9 kap. 3 § miljöbalken. Hon har fått sömnproblem och har migrän, som numera kommer mer frekvent. Hon är orolig för att barnen också ska drabbas. Ett bullerplank vore en förebyggande åtgärd. På grund av kontraktet mellan SFB-Trans och Växjö kommun ska EU ta del av kostnaderna för ett bullerplank.

Erla Björk Reynisdottir har per telefon förtydligat att hennes överklagande endast avser utomhusbullret, inte bullret inomhus.

Nämnden har beretts tillfälle att yttra sig över överklagandet, men har inte hörts av.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Miljööverdomstolen har i flera avgöranden (bl.a. MÖD 2008:27 och MÖD 2007:16) anfört att utgångspunkten vid bedömningen av om och i så fall vilka bullerbegränsande åtgärder som ska vidtas beträffande vägtrafikbuller vid bostäder är att dessa ska syfta till att begränsa bullernivåerna så att dessa inte är högre än vad som motsvarar en god miljö. En god miljö har därvid ansetts motsvara de riktvärden för ny- och ombyggnader som framgår av infrastrukturpropositionen (prop. 1996/97:53, s. 43), d.v.s. 55 dB(A) ekvivalentnivå utomhus vid fasad och 70 dB(A) maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad. Vilka åtgärder som är möjliga att vidta får bedömas med utgångspunkt från vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt med hänsyn till nyttan av skyddsåtgärderna samt med beaktande av de faktiska förhållandena i det enskilda fallet. I de fall utomhusnivån inte kan reduceras till nivåer enligt ovan bör inriktningen vara att inomhusvärdena inte överskrids. I en första etapp av åtgärdsprogram avsågs i första hand de fastigheter som exponeras för vägtrafikbuller vid 65 dB(A) ekvivalentnivå utomhus.

Mark- och miljödomstolen, som har tagit del av de av klaganden inskickade fotografierna och videoinspelningarna, gör följande bedömning.

Det är i det aktuella målet fråga om bullerolägenheter vid bostad i befintlig miljö. Domstolen ifrågasätter inte att bullret kan upplevas som störande, men i målet ska bedömas om störningen utgör en sådan olägenhet enligt miljöbalken så att det kan anses vara ekonomiskt skäligt att vidta ytterligare bullerdämpande åtgärder.

Erla Björk Reynisdottir har yrkat att utomhusbullret på fastigheten Skir 11:1 ska åtgärdas. Med detta får förstås att hon avser bullernivåerna vid den inglasade altanen, den plattbelagda uteplatsen samt trädgården i övrigt.

Infrastrukturpropositionen anger endast riktvärden för bullernivåer utomhus vid fasad samt vid uteplats i anslutning till bostad. Något riktvärde för övriga delar av tomt eller trädgård har inte angivits. Mark- och miljödomstolen finner mot bakgrund härav att det enbart är ljudnivån vid fasaden och uteplatsen i anslutning till bostadshuset som ska utgöra utgångspunkt för bedömningen av om det finns anledning att kräva bullerbegränsande åtgärder. Bullersituationen på andra platser i utomhusmiljön på fastigheten ingår således inte i mark- och miljödomstolens prövning.

I målet har definitionen av uteplats betydelse för bedömningen. I Boverkets Allmänna råd 2008:1 anges följande definition. ”Med uteplats avses, gemensamt eller privat, iordningställt område eller yta såsom altan, terrass, balkong eller liknande som ligger i anslutning till bostaden. Målen för ljudnivå vid uteplats avser frifältsvärden eller till frifältsvärde korrigerat värde.”

Vid den inglasade altanen har den maximala ljudnivån uppmätts till 65-68 dB(A). Detta värde understiger således det riktvärde om 70 dB(A) som angivits som maximal nivå för uteplats i anslutning till bostad i infrastrukturpropositionen. Vid den plattbelagda uteplatsen i anslutning till altanen uppgår det uppmätta maximala värdet dock till 78 dB(A), vilket således överstiger det maximala riktvärdet för uteplats. Riktvärdet avser dock frifältsvärden, och det framgår inte om uppmätt värde har korrigerats för reflektion. Eftersom inget sägs om det i rapporten utgår domstolen från att det är okorrigerat värde. Beräknat värde är 74 dB(A), vilket ändå indikerar att riktvärdet överskrids.

Även riktvärdet om 55 dB(A) ekvivalentnivå utomhus vid fasad överskrids med 9 dB(A), enligt Trafikverkets beräkning. Inglasningen av altanen innebär enligt Trafikverket en dämpning med 10-12 dB(A), vilket innebär att 55 dB(A) klaras där.

Det bör också noteras att riktvärdet avser årsmedeldygntrafik, varför en enstaka mätning inte alltid direkt kan relateras till riktvärdet. Domstolen anser att beräkningar utifrån aktuella trafikräkningar ger tillräcklig information, varför ytterligare bullermätning enligt klagandens yrkande inte anses vara behövligt.

Enligt utredningen i målet skulle ett bullerdämpande plank som beräkningsmässigt ger en ekvivalentnivå under 55 dB(A) vid fasaden behöva vara ca 70 meter långt och 2,7 meter högt. Kostnaden för att uppföra ett sådant plank har uppskattats till 400 000 kr.

Frågan i målet är om nämnden borde ha vidtagit åtgärd för att tillse att bullernivåerna på den aktuella fastigheten begränsas ytterligare, i förhållande till de kostnader som en sådan åtgärd skulle medföra. Mark- och miljödomstolen ansluter sig härvid till länsstyrelsens bedömning att kostnaderna för att begränsa bullret vid fasaden och uteplatsen i anslutning till bostaden på det sätt som har utretts inte kan anses motsvara den nytta som åtgärden skulle medföra.

Det framgår dock att riktvärdet för maximalnivå vid uteplats överskrids i inte försumbar omfattning. Den inglasade altanen bedöms därvid inte vara sådan uteplats som avses i propositionen, då den utgör en del av bostadsbyggnaden. En uteplats får även förutsättas kunna ha någon sida öppen utan att bullervärden överskrids. Visserligen har den klagande möjlighet att ha uteplats på annan del av tomten, där bullernivån är lägre, men en boende bör ha rätt att själv välja var en uteplats ska vara. Enligt ovan angiven definition ska uteplatsen vara i anslutning till bostaden. Det är inte utrett om också ett mindre omfattande bullerplank i direkt anslutning till en sådan delvis öppen uteplats skulle medföra oskäligen kostnader. Ärendet ska därför återförvisas till miljö- och hälsoskyddsnämnden för fortsatt utredning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 430)

Överklagande senast den 26 april 2013.

Lena Pettersson

Bruno Bjärnberg

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lena Pettersson, ordförande, och tekniska rådet Bruno Bjärnberg.

BESLUT
Datum
2012-04-13

Ärendenummer
505-4236-11

VÄXJÖ TINGSRÄTT

INKOM: 2012-05-15
MÄLN: M 1833-12
AKTBIL: 2

Erla Björk Reynisdóttir
Skir Sjögård
355 91 VÄXJÖ

Överklagande av Miljö- och hälsoskyddsnämndens i Växjö kommun
beslut den 4 oktober 2011 (§ 75) angående klagomål på buller från
vägtrafik

BESLUT

Länsstyrelsen avslår överklagandet.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Bakgrund

Erla Björk Reynisdóttir bor i Skir, på fastigheten Skir 11:1, öster om en 90-sträcka på väg 27. Avståndet från husets närmaste gavel till vägmitten är 23 m. Vägen har funnits på platsen sedan 1970-talet och huset är enligt uppgift från år 1912. Huset har en inglasad altan. Erla Björk Reynisdóttir har framfört klagomål på buller till Miljö- och hälsoskyddsnämnden, som har begärt att Trafikverket utför beräkningar.

Överklagat beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har beslutat att lämna klagomålet utan åtgärd.

Som beslutsunderlag har nämnden angett bl.a. följande.

Trafiken på vägsträckan var under ett årsmedeldygn (ÅDT) år 2006 5 400 fordon, varav 17 % tung trafik. Motsvarande trafikmängd år 2010 var 5 500 fordon, varav 19 % tung trafik.

Enligt Trafikverkets beräkningar är ekvivalent ljudnivå (dygn) vid den mest utsatta fasaden 64 dB(A) och den maximala ljudnivån 78 dB(A).

Postadress	Gatuadress	Telefon	Telefax	E-post	Hemsida
351 86 VÄXJÖ	Kungsgatan 8	0470-860 00	0470-862 20	kronoberg@lansstyrelsen.se	www.lansstyrelsen.se
Kontakt i detta ärende					
Henrik Skanert		0470-861 86	0470-862 20	henrik.skanert@lansstyrelsen.se	

Trafikverkets fönsteråtgärder (gjorda år 2001) ger en dämpning som resulterar i 23 dB(A) ekvivalent och 37 dB(A) maximal nivå inomhus.

Vid sitt besök mätte Trafikverket upp maximala ljudnivåer på 65 – 68 dB(A) på den inglasade altanen när tunga fordon passerade. En plattbelagd yta nedanför altanen används som uteplats och där är den maximala ljudnivån ca 78 dB(A), enligt Trafikverkets uppgifter. Trädgården mellan huset och vägen har nivåer som överstiger fasadvärdena.

Sovrummet på övervåningen som vetter mot nordost har ett fönster som inte blivit åtgärdat. Beräknad ljudnivå utanför fönstret är 59 dB(A) ekvivalent och 74 dB(A) maximal nivå. Vid stickprovsmätning av miljökontoret uppmättes motsvarande nivåer inomhus till 35 respektive 43 dB(A). Ett tvåglasfönster i normalskick bör kunna dämpa nivåer med ca 29 dB(A), vilket då är tillräckligt för att riktvärdena inomhus ska klaras.

De beräknade ljudnivåerna ska jämföras med de riktvärden för trafikbuller som anges i infrastrukturpropositionen (1996/97:53), som har antagits av riksdagen. För nybyggnation av bostadsbebyggelse eller vid nybyggnation eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur har följande nivåer angetts:

30 dB(A) ekvivalentnivå inomhus,
45 dB(A) maximalnivå inomhus nattetid,
55 dB(A) ekvivalentnivå utomhus (vid fasad) och
70 dB(A) maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad.

Vid tillämpning av riktvärdena vid åtgärder i trafikinfrastrukturen bör hänsyn tas till vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. I de fall utomhusnivån inte kan reduceras till nivåer enligt ovan bör inriktningen vara att inomhusvärdena inte överskrids.

För att minska hälsoeffekterna av trafikbuller har Trafikverket tagit fram åtgärdsprogram för att minska buller vid befintliga bostäder. I "Åtgärdsprogram för vägtrafikbuller 2009 och framåt" anger Trafikverket att fasadåtgärder för de värst utsatta, där ekvivalent ljudnivå överstiger 65 dB(A), redan är genomförda och att nästa prioriterade grupp bostäder är där husen ligger mycket nära vägen och där maximal bullernivå nattetid överskrids inomhus.

Under rubriken "Bullerplank/andra åtgärder" har nämnden angett bl.a. följande.

Den klagande vill kunna vistas i trädgården utan att då störas av buller. För trädgård finns inget riktvärde, utan bara för avgränsad uteplats. Trafikverket har räknat ut att ett bullerplank som skulle sänka ljudnivån så att riktvärdet 55 dB(A) klaras vid husets fasad behöver vara 70 meter långt och 2,7 m högt. Ett sådant plank kostar då ca 400 000 kronor och skulle förmodligen dämpa ljudnivån i trädgården med 10 - 12 dB(A). Även ett kortare plank skulle ge viss dämpning i delar av trädgården, men miljökontoret bedömer att ett plank som är kortare än 30 - 40 m inte skulle ge mer än en marginell förbättring. En åtgärd som skulle ge effekt skulle alltså kosta minst 200 000 kronor.

Trafikverket räknar den inglasade altanen som uteplats. Vid nybyggnation av bostäder räknas helt inglasade balkonger/altaner inte som "ute." Men vid befintliga bostäder har Trafikverket åtgärdat särskilt bullerutsatta uteplatser genom att glasa in dem, eftersom det ofta inte finns något alternativ till rimlig kostnad.

Under rubriken "SEB-Trans" har nämnden angett bl.a. följande.

Den klagande har påpekat att vägtrafiken påverkas av ett EU-projekt kallat SEB-Trans, som har till syfte att utveckla logistiken. Det är möjligt att projektet kan leda till ökad mängd lastbilstransporter, men ökningen 2006 - 2010 har varit liten och det är i princip omöjligt att avgöra vilka fordon som passerar på grund av projektet. Det är i vilket fall väghållaren som är ansvarig för vägens miljöpåverkan. Om SEB-Trans skulle ha pengar för att erbjuda bullerskydd så får det bli en sak mellan fastighetsägaren och projektets ansvariga.

Som motivering till sitt beslut har nämnden angett bl.a. följande.

Den klagande vill i första hand ha utomhusmiljön åtgärdad. Nämnden anser att ljudnivån vid uteplatsen och i trädgården vid den klagandes bostad är högre än vad som motsvarar en god boendemiljö. Inomhusmiljön i bostaden är åtgärdad av Trafikverket och bostaden har tillgång till en bullerskyddad inglasad altan. Med hänsyn till detta och till kostnaden för att uppföra bullerplank som ger påtaglig förbättring av ljudnivåer utomhus bedömer nämnden att det inte är skäligt att kräva åtgärder av väghållaren.

Överklagandet

Erla Björk Reynisdóttir har överklagat Miljö- och hälsoskyddsnamnens beslut och anför bl.a. följande.

De behöver ett bullerplank för att kunna vara i trädgården där barnen kan leka och andra vara utan att behöva använda hörselskydd eller skrika för att ha en vanlig konversation. Hon har påpekat att Växjö kommun har ingått kontrakt angående transporter på väg 27 med SEB-Trans, som är den EU-organisation som arbetar med ett logistikprojekt. Det borde vara kommunen som kontakter dem när man har ingått avtal med dem. Kostnaderna borde inte vara ett problem eftersom projektet ska bära dem.

Det är fakta att vägen ligger för nära gården och huset, att riktvärdena överskrids på fasad och sovrum och det är även ett faktum att de inte kan vara i sin trädgård och njuta av den. Barnen kan inte alls leka i trädgården, de är rädda.

Det sägs att den inglasade altanen ska räcka som uteplats, men där kan barnen inte leka, t.ex. med bollspel. Därinne uppmättes nivåer på 65 – 68 dB(A), men de får inte överstiga 55 dB(A) vid en fasad. Mätning borde ske nattetid, det är mycket trafik dygnet runt. Det finns ingen annan lösning än ett bullerplank för att trädgården ska kunna användas så att barnen kan ha en uteplats.

MOTIVERING

Lagstiftning m.m.

Den materiella regel i miljöbalken som kan ge stöd för att kräva bullerdämpande åtgärder är den allmänna hänsynsregeln i 2 kap. 3 §. Av första stycket denna bestämmelse framgår att alla som bedriver en verksamhet skall utföra de skyddsåtgärder som behövs för att motverka att verksamheten medför olägenhet för människors hälsa. Vidare framgår av andra stycket denna bestämmelse att sådana försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet kan medföra olägenhet för människors hälsa.

Enligt 2 kap. 7 § 1 st. miljöbalken gäller kraven i 2 kap. 3 § i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska, enligt bestämmelsen, särskild hänsyn tas till nyttan av

skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Begreppet olägenhet för människors hälsa definieras i 9 kap. 3 § miljöbalken som störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

En tillsynsmyndighet får enligt 26 kap. 9 § 1 st. miljöbalken meddela de förelägganden som behövs för att miljöbalken skall efterlevas.

Regeringen har i den s.k. infrastrukturpropositionen (prop. 1996/97:53 s. 43 ff) angett riktvärden för bl.a. vägtrafikbuller vid bostäder. Dessa har återgetts ovan.

Enligt länsstyrelsens mening finns inte någon klar och entydig rättspraxis vad gäller vägtrafikbuller, förmodligen beroende på att de behandlade fallen gäller väsentligen olika situationer med olika grundförutsättningar. Det torde dock stå klart att kraven i infrastrukturpropositionen anses ge uttryck för vad som anses ge en god miljö, att de faktiska omständigheterna i det konkreta fallet bör tillmätas stort värde och att åtgärder för att förbättra inomhusmiljöer är av större vikt än åtgärder för att förbättra utomhusmiljöer (se bl.a. MÖD 2007:16 och 2008:27).

Länsstyrelsens bedömning

Både den aktuella byggnaden och den aktuella vägsträckningen är byggda under tid före det att infrastrukturpropositionen antogs. Det är alltså inte fråga om vare sig ny bostadsbebyggelse eller ny trafikinfrastruktur i den mening som avses i propositionen. Miljö- och hälsoskydds nämnden har dock valt att jämföra med de riktvärden som gäller för nybyggnation.

De beräknade inomhusnivåerna överskrider inte riktvärden för nybyggnad, vare sig för ekvivalent nivå eller maximal nivå. För ett fönster gäller att uppmätta nivåer påvisar överskridanden, men ett insättande av normalt tvåglasfönster bör kunna nedbringa ljudet till skälig nivå även i detta rum. Kraven i infrastrukturpropositionen bör alltså kunna klaras vad gäller inomhusnivåer, vilka får anses vara de viktigaste nivåerna eftersom de kan ha en mer direkt hälsopåverkan.

Erla Björk Reynisdóttir har påpekat att värden på 65 – 68 dB(A) har uppmätts i den inglasade altanen och jämfört med riktvärdet 55 dB(A). De uppmätta värdena avser emellertid maximala värden, medan nivån

55 dB(A) avser ekvivalent nivå, d.v.s. medelnivå under en längre tid. Som riktvärde för maximal nivå utomhus vid fasad anger infrastrukturpropositionen 70 dB(A), vilket klaras i den inglasade altanen. Ekvivalent nivå för den inglasade altanen synes inte ha beräknats eller mätts.

Som Miljö- och hälsoskyddsnämnden har angett finns det inget angivet riktvärde för trädgård. Men det står klart att riktvärdena för buller utomhus vid fasad överskrids med 9 och 8 dB(A) avseende ekvivalent respektive maximal nivå, vid den värst utsatta fasaden. Det kan alltså finnas grund enligt infrastrukturpropositionen för att kräva bullerdämpande åtgärder, om sådana kan anses vara skäliga.

Trafikverket är ansvarig väghållare och därmed att anse som den verksamhetsutövare som enligt miljöbalken skulle kunna avkrävas bullerdämpande åtgärder. Om det finns ett åtagande om bullerdämpande åtgärder av en EU-organisation så kan detta dock inte följas upp inom ramen för ett ärende om tillsyn enligt miljöbalken.

Vid bedömningen av om det är skäligt att kräva att Trafikverket utför bullerdämpande åtgärder ska en avvägning ske mellan nyttan av sådana skyddsåtgärder och kostnaderna för dem. Vid bedömningen av nyttan måste enligt länsstyrelsens mening beaktas att inomhusnivåerna kan innehållas och att det finns en inglasad uteplats. Överskridandena gäller den mest utsatta fasaden och det får förmodas finnas andra ytor runt huset med lägre bullernivåer där barnen kan vistas.

Kostnaderna kan nu bara bedömas mycket ungefärligt, men de överslagsberäkningar som nämnden gjort är enligt länsstyrelsens mening rimliga. Kostnaderna för uppförande av bullerplank får då anses vara höga eller mycket höga i förhållande till nyttan. Länsstyrelsen instämmer alltså i den skälighetsavvägning som nämnden har gjort. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos Växjö tingsrätt, Mark- och miljödomstolen, inom tre veckor från det Ni fick del av beslutet, se bilaga, formulär 7.

Louise Jeppsson

Henrik Skanert

Delgivningssätt
Delgivningskvitto

Kopia till

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Växjö kommun, Box 1222,
351 12 Växjö

Trafikverket, Att: Claes Delling, Box 494, 581 06 Linköping
(Trafikverkets ärendenummer: TRV 2011/53104)

Leif Båland, Heligsjövägen 5, 330 10 Bredaryd

